

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอุดมศักดิ์ นิตินทร ตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๕๑

วันที่ ๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประเด็นวินิจฉัย

มีประเด็นวินิจฉัยตามคำร้องดังนี้ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ตีวรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๕ วรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ บัญญัติว่า สักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง เห็นว่า บทบัญญัตินี้เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ซึ่งเป็นบททั่วไปที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ความคุ้มครองเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนสิทธิและเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลไว้ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๖๕-๘๒/๒๕๔๗ ไว้แล้วว่า บทบัญญัติมาตรา ๔ มิใช่บทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่บุคคลในอันที่จะโต้แย้งหรือกล่าวอ้างว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรานี้ได้ และมาตรา ๒๗ บัญญัติว่า สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้งโดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๓๘-๓๕/๒๕๔๗ ไว้แล้วว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติทั่วไปที่มีได้มีข้อความรับรองสิทธิและเสรีภาพเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากสิทธิและเสรีภาพที่เป็นเรื่องเฉพาะมีบัญญัติไว้ในบทมาตรานอื่นของรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว จึงไม่อาจอ้างหรือโต้แย้งว่า บทบัญญัติใดของกฎหมายใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ได้

ในประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีได้แย้งว่า พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคสาม นั้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคสาม บัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ เห็นว่าบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในอันที่จะไม่ถูกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นเดียวกับบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแล้ว ซึ่งบุคคลที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดจะต้องถูกบังคับตามคำพิพากษาของศาล แต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาว่ามีความผิดแล้วแต่คดียังไม่ถึงที่สุด ยังมีสิทธิที่จะขอประกันตัวต่อศาล และมีสิทธิในการต่อสู้คดีเพื่อพิสูจน์การกระทำของตนว่าเป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่ สามารถนำพยานหลักฐานต่าง ๆ มานำเสนอพิสูจน์และหักล้างพยานฝ่ายตรงข้ามได้ในระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด และมีสิทธิที่จะไม่ถูกบังคับคดีอย่างนักโทษเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ อันเป็นสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่จะไม่ถูกปฏิบัติเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ความคุ้มครองไว้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ทวิ บัญญัติว่า ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ ... (๒) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับสภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง และมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อ (๗) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ทวิ

การที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ทวิ (๒) บัญญัติคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ว่า จะต้องไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต และมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๗) บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อมีพฤติกรรมในทางทุจริต

ตามมาตรา ๔๗ ทวิ นั้น เห็นว่า กฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะคัดเลือกและกั้นกรองบุคคลที่มีความประพฤติดี หรือไม่มีความประพฤติในทางเสียหายหรือมีประวัติค้างพร้อยไปทำหน้าที่สำคัญในสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล ซึ่งบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นให้ทำหน้าที่สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล จะเข้าไปมีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณา และให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ตลอดจนควบคุมการปฏิบัติงานของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับทางราชการ การใช้อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องได้ สมาชิกซึ่งเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นที่ยอมรับของประชาชนมาทำหน้าที่ดังกล่าว ความประพฤติของบุคคลที่จะเข้าดำรงตำแหน่งนี้จึงเป็นสาระสำคัญ ที่มีความจำเป็นต้องกำหนดเป็น เงื่อนไขไว้ในกฎหมายเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตมาทำหน้าที่ ทั้งยังจะเป็นการป้องกันไม่ให้ ผู้ที่มีความประพฤติในทางทุจริตมีโอกาสเข้ามาทำหน้าที่อันอาจจะสร้างความเสียหายให้แก่ท้องถิ่นได้ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ทวิ (๒) และมาตรา ๔๗ ทรี วรรคหนึ่ง (๗) เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเงื่อนไขเรื่องคุณสมบัติและลักษณะ ต้องห้ามของบุคคลที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประการหนึ่งเท่านั้น หากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบุคคลใดมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามดังกล่าวก็เป็นเหตุ ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นสิ้นสุดลง บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าว ไม่ได้เป็นการกำหนดวิธีปฏิบัติต่อบุคคลผู้ที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้อยู่ในระหว่างการพิจารณา พิพากษาคดีของศาลเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคสาม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเห็นว่า พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ทรี วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคสาม

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ